

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Skolenhet 1 Campus Mölnåls

2021-01-01 - 2021-12-31

2021-02-04
Joakim Ryttsén

Innehållsförteckning

1	Grunduppgifter	3
2	Utvärdering av förra årets plan	4
3	Främjande arbete	6
4	Kartläggning	7
5	Förebyggande arbete	10
6	Rutiner för att uppmärksamma och utreda fall av kränkande behandling	11
7	Aktuella bestämmelser och definitioner	13

1 Grunduppgifter

Skolans namn: Campus Mölndal Skolenhet 1

Ansvarig rektor: Joakim Ryttsén

Vår vision: Varje elev och anställd vid Vuxenutbildning Mölndal ska känna sig trygg och mötas av respekt för den man är. Den dagliga verksamheten ska främja likabehandling och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Elevernas delaktighet sker via elevenkät, elevråd/kursråd, elevintervjuer, samt i kontakt med andra elever och personal.

Personalens delaktighet sker genom presentation och bearbetning under APT.

Förankring av planen: Efter bearbetning av planen ska elever på lektioner informeras om planen. Nya elever får information om planen i samband med kursstart. Planen finns även tillgänglig på skolans hemsida och i de Google-miljöer dit eleverna är kopplade under sin studietid (lärplattformen).

Det finns även en förkortad version med enklare språk tillgänglig för eleverna och översättning av denna förkortade version till några av de vanligaste språken finns.

2 Utvärdering av förra årets plan

Beskrivning av hur fjolårets plan utvärderats:

Likabehandlingsplanen för skolenhet 1 innehöll 2020 tre åtgärder. Den första var att alla elever ska känna till likabehandlingsplanen. Den andra var att alla elever ska veta vart de vänder sig om de känner sig kränkta eller illa behandlade. Den tredje behandlade målet att inga elever ska känna sig kränkta eller illa behandlade.

Resultat av utvärdering av fjolårets plan:

Elevenkäten som gjordes under december månad 2020 hade en oväntat låg svarsfrekvens. För yrkesutbildningar på enheten blev svarsfrekvensen 49% och för fristående gymnasiala kurser så lågt som 13%. Utifrån detta vill jag understryka att det är svårt att göra ett analysarbete som speglar bilden i hela verksamheten på ett bra sätt. Risken för felbedömningar är uppenbar, men det är också de resultat vi har att tillgå och analyserna måste ske med utgångspunkt från enkätsvaren.

visar, att alltför många elever inte känner till likabehandlingsplanen och inte heller känner till vart de ska vända sig om de känner sig kränkta eller illa behandlade. Det finns ett antal elever som känner sig illa behandlade av lärare, annan personal eller andra elever. Andelen elever som upplever sig kränkta har ökat något jämfört med föregående år.

Vår strävan är en skola där kränkningar inte förekommer och därför ser vi att vi måste arbeta vidare för att närma oss vårt mål om en skola fri från kränkande behandling.

Resultatet av elevenkäten visar dessutom att elever inte heller vet vart de ska vända sig om de blir utsatta för kränkningar. Efter att frågan omformulerats inför senaste elevenkäten ser vi nu att endast 55 % av de svarande uppger att de vet vart de ska vända sig.

Alltför få elever vet dessutom om att skolan arbetar med en Plan mot diskriminering och kränkande behandling (Likabehandlingsplan).

Vi behöver förbättra vårt arbete med att informera elever. Både vad gäller skolans värdegrund och vart man som elev vänder sig för att berätta om inträffade händelser.

Att den förkortade version av planen som finns nu även är översatt till fler språk har inte fått någon märkbar effekt. Några lärare upplever också att den varit svår att hitta i vår digitala miljö.

3 Främjande arbete

Arbetet med att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till alla på skolan och inkluderar både personal och elever. Med utgångspunkt i vuxenutbildningens värdegrund bidrar personal och elever till en god arbetsmiljö i våra verksamheter samt visar respekt för varje enskild individ och utgår från ett demokratiskt förhållningssätt.

Det är rektor som ansvarar för att personal och elever känner till planens innehåll och att det förankras i arbetet på skolan.

Både elever och personal ska känna till våra rutiner för att uppmärksamma och utreda ett fall.

Skolans insatser för att främja lika rättigheter och möjligheter:

Campus Mölndal är en mångkulturell verksamhet. Inom vuxenutbildning är utbildningen individanpassad och undervisningens innehåll kan variera i längd och innehåll. Det ingår i våra utbildningar kurser, bl.a. undervisning i svenska för invandrare och våra yrkesutbildningar, där diskussioner och reflekterande frågor ger möjlighet till att gestalta människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor.

Vid kursstart ska samtliga elever informeras om plan mot diskriminering och kränkande behandling. Eleverna ska då även informeras om våra rutiner för att uppmärksamma och utreda eventuella fall.

Frågor som likabehandling, mänskliga rättigheter och demokratisk värdegrund ingår som en naturlig och integrerad del i undervisningen.

4 Kartläggning

Kartläggningsmetod

- Elevenkäter för elever inom den gymnasiala vuxenutbildningen.

Hur har elever involverats i kartläggningen:

Vi har använt en elevenkät som är gjord i Google av oss själva. Frågorna är desamma som vi använt oss av i tidigare elevenkäter. Enkäten genomfördes i december månad 2020 som underlag för vår kartläggning och omfattade för skolenhet 1 elever inom fristående gymnasiala kurser, likväl som elever på gymnasiala yrkesutbildningar med och utan språkstöd. Undersökningen skedde med hjälp av en digital enkät som eleverna fick fylla i. Elever på språkstödsutbildningar fick stöd på lektionstid (i vissa fall digitala lektioner) för att förstå frågor och hjälp att öppna sina enkäter. Elevenkäten har genomförts årligen sedan 2014.

2020 var den sammanräknade svarsfrekvensen blygsamma 20 % jämfört med 2019 då 38% av eleverna svarade. Det är stor skillnad mellan de olika utbildningsgrenarna. Yrkesutbildningarna har en svarsfrekvens på 49 %, medan fristående gymnasiala endast når 13%. Att svarsfrekvensen har minskat beror sannolikt till stor del på tre faktorer. Att genomförandet sker samtidigt som många elever förbereder sig för kursavsluten i december med allt vad det innebär gör sannolikt att villigheten att ta tid för en enkät minskar. Vi tror också att pandemin har bidragit negativt, då påminnelser oftast enbart skett digitalt. För det tredje genomför vi i år enkäten i egen regi. Tidigare har det institut vi anlitat själva ringt upp och påmint elever, något vi inte haft möjlighet att göra denna gång.

Hur har personalen involverats i kartläggningen:

Personalen delges resultatet av elevenkäten på APT och enkäten läggs också ut på våra digitala samarbetsytor. Kartläggningen ligger till grund för arbetet med likabehandlingsmoment i undervisningen.

Resultat och analys av kartläggning:

I enkäten för 2020 har vi kunnat särskilja elever som läser på yrkesutbildningar från elever som läser fristående gymnasiala kurser. Jämförbarheten över tid påverkas på så sätt att vi nu har bättre möjligheter att urskilja eventuella skillnader mellan dessa elevgrupper samtidigt som vi också kan se på enheten i stort.

I undersökningen finns frågor som gäller likabehandling. 96 % av de svarande på fristående gymnasiala kurser anger att de *inte* har känt sig kränkta eller illa behandlade under sin studietid. 2 elever (2,7 %) anger att de känt sig kränkta eller illa behandlade genom ord, medan 1 elev (1,4 %) inte velat besvara frågan. På motsvarande vis var det 73% av de svarande på yrkesutbildningarna som anger att de *inte* har känt sig kränkta

eller illa behandlade under sin studietid. 7 elever (11%) anger att de känt sig kränkta eller illa behandlade genom ord, medan 1 elev (1,6 %) blivit knuffad. 9 elever (14%) har inte velat besvara frågan.

Av alla elever på enheten som svarat på enkäten var det alltså 10 elever (67 föregående år) som ansåg sig blivit kränkta eller illa behandlade. Sju av dessa av dessa svarar att de blivit illa behandlade av lärare eller annan personal medan fem uppger att det är av annan elev. En elev vill inte svara.

Rektors ansvar är att skyndsamt tillse att en utredning görs då fall av kränkningar kommer till rektors kännedom. Under året har endast ett fall av kränkningar rapporterats och utretts, trots att 10 personer i enkäten uppger att de upplevt sådana situationer. Eftersom väsentligt färre händelser rapporteras jämfört med vad som uppges i elevenkäten måste vi dra slutsatsen att elever inte har tillräcklig kännedom om hur man går tillväga för att rapportera sådana händelser. En möjlig annan tolkning är att elev upplever händelsen som så pass obetydlig att det inte känns angeläget att rapportera.

10 personer (2019 var de 27) vill i enkäten inte heller svara på frågan om de upplevt sig kränkta eller illa behandlade. Personalens bedömning är att det i denna grupp sannolikt döljer sig fler fall av kränkningar eller dålig behandling.

Att svarsfrekvensen är låg gör det svårare att arbeta effektivt med åtgärder. Vi kan utifrån de inkomna enkätsvaren se att det nästan uteslutande rör sig om verbala kränkningar och att en större andel av eleverna på yrkesutbildningarna upplever kränkningar eller dålig behandling jämfört med de på fristående gymnasiala kurser. Möjligen kan språkförbistring vara en faktor i detta sammanhang, då flera av våra utbildningar är språkstödsutbildningar där elevernas språkliga förståelse och möjligheter att tolka nyanser är lägre. Det skall i sammanhanget också nämnas att det finns en upplevelse bland lärarna av att elever uppger sig kränkta eller dåligt behandlade då det meddelas att eleven inte når det/de betyg som eftersträvas. Sådana situationer kan eventuellt stå för ett större antal av både uppgivna verbala kränkningar såväl som i kategorin de som inte vill besvara frågan.

Slutligen ser vi att hälften av eleverna på enheten uppger att de känner till Planen mot diskriminering och kränkande behandling, eller det som oftast kallas Likabehandlingsplanen. Här finns en tydlig skillnad mellan yrkesutbildningarna, där nära 60% svarar ja medan det på fristående gymnasiala kurser är knappt 40% som svara ja. Det är fortsatt en alltför låg andel utifrån ambitionen med vårt främjande arbete.

Slutsatser

Det arbete som under 2020 har bedrivits på likabehandlingsområdet har i mycket stor utsträckning skett digitalt. Det är en extra utmaning. Vi är inte lika vana att vara observanta på situationer som kan upplevas som kränkande i en digital utbildningsmiljö. Effekten av det arbete som gjorts är svårbedömd på grund av generellt låg svarsfrekvens. Det arbete som planerats för året för att öka elevernas medvetenhet inom området har inte kunnat genomföras på det sätt som avsetts. Andelen elever som känner sig kränkta har minskat jämfört föregående års studie i både absoluta tal och i procentuell andel. Vi kan i år se att det skiljer sig en hel del mellan de olika

utbildningsformerna, men även här är svårt att bedöma giltigheten då alltför få svar erhållits för en säker analys. Dessutom verkar det som att eleverna fortfarande inte vet vart de ska vända sig om de känner sig illa behandlade, eftersom det till rektor inkommer mycket få anmälningar från elever. Vi behöver som organisation bli mycket bättre på detta område.

Inga elever på Campus Mölndal ska behöva känna sig kränkta eller illa behandlade. För att skapa oss en bättre bild av hur situationen är kommer elevenkäten under 2021 förläggas i annan tidsperiod och dessutom integreras bättre som ett moment i utbildningen för vilken det avsätts lektionstid. Därigenom förväntar vi oss en betydligt högre svarsfrekvens och därmed en högre validitet i den genomförda undersökningen och efterföljande analysen.

5 Förebyggande arbete

Åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling

- Mål: Alla elever ska känna till likabehandlingsplanen.
- Insats: Varje lärare tar ansvar för att i inledningen av varje kurs säkerställa att alla elever fått ta del av Likabehandlingsplanen och hur den går att hitta på t.ex. skolans hemsida, samt i dess översatta versioner.
- Ansvarig: Lärarna
- Datum: 2021

Åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling

- Mål: Alla elever ska veta vart de ska vända sig om de känner sig kränkta eller illa behandlade.
- Insats: Förtydligad information gällande Likabehandlingsplanen och rutiner vid kränkningar i samband med kursstart, vid rektors klassbesök, på lärplattformen, och i studerandehandboken.
- Ansvarig: Rektor
- Datum: 2021

Åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling

- Mål: Inga elever ska känna sig kränkta eller illa behandlade
- Insats: Likabehandling ska vara ett stående inslag i undervisningen. Arbetslagen ansvarar för att ta fram och genomföra aktiviteter lämpliga för respektive elevgrupp.
- Ansvarig: Lärarna
- Datum: 2021

Åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling

- Mål: Elevers synpunkter på sin utbildningssituation tas tillvara
- Insats: Elevenkäter genomförs under lektionstid för att bättre ta tillvara på samtliga elevers upplevelse
- Ansvarig: Lärarna och Rektor
- Datum: 2021

6 Rutiner för att uppmärksamma och utreda fall av kränkande behandling

Alla elever har rätt att inte bli utsatta för kränkande behandling. Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för arbetet mot kränkningar i verksamheten. Huvudmannen ska därför ha system för hur en anmälan om trakasserier eller kränkande behandling ska göras så att den kommer såväl rektorn som huvudmannen till del.

Enligt 6 kap. 10 § skollagen är en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som kan krävas för att förhindra förekomsten av kränkande behandling i framtiden.

6 kap. 10 §

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

Utifrån det ovan nämnda ska anmälningar om kränkande därför behandlas enligt den här rutinen.

- Om en elev kontaktar någon av skolans personal med information om att eleven upplever sig utsatt för kränkningar av något slag ska den av personalen som tar emot informationen av eleven anmäla detta vidare till rektor.
- På samma sätt ska någon i skolans personal som uppmärksammar att en elev utsätts för kränkningar anmäla det till rektor.
- Rektor informerar omedelbart verksamhetschef om händelsen.
- Rektor ska skyndsamt utreda situationen. Rektor identifierar vilken typ av kränkningar som förekommit och ställer kontrollfrågor utifrån det regelverk som finns. Rektor söker särskilt efter konkreta exempel på handlingar, ageranden eller beteenden och gör en analys och bedömning utifrån detta. Rektor ska under

utredningen av kränkande behandling samarbeta personal som kan ha kännedom om situationen.

- När rektors utredning är klar ska samtal hållas med den eller de som utfört de kränkande handlingarna. Centralt för samtalet är att det ska vara helt klart för en elev eller anställd att skolan inte accepterar beteenden och ageranden som kan uppfattas som kränkande.
- Underlaget skickas till verksamhetschefen för en sammanfattande bedömning utifrån diskrimineringslagen på huvudmannens delegation. Verksamhetschefen sammanfattar ärendet för återrapport till utbildningsnämnden genom särskild blankett för ändamålet.
- Den elev som utsatts för kränkande behandling ska erbjudas det stöd och den hjälp som behövs för att eleven ska uppleva trygghet och studiero på skolan.
- Samtliga åtgärder som vidtas utifrån utredningen ska dokumenteras och följas upp.

Notera: Om den som utsätter eleven för kränkande behandling är en eller flera andra elever kan det vara aktuellt att vidta disciplinära åtgärder mot den eller de eleverna. Det ska också påminnas om att lärare eller rektor får och ska vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Det kan t.ex. vara att bryta upp pågående kränkande behandling.

7 Aktuella bestämmelser och definitioner

Lagstiftningen om förbud mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling av barn och elever i skolan tar fasta på barns och elevers rätt till en trygg skolgång fri från alla former av kränkningar och missgynnanden. Då är det viktigt att personal och elever också känner till vad diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är:

Förbud mot diskriminering och trakasserier regleras i diskrimineringslagen, medan förbud mot kränkande behandling regleras i skollagen. Personal på skolan har anmälningsplikt och förbud mot att diskriminera och kränka elever finns.

De styrdokument som dokumentet utgår från är:

- Skollagen (2010:800) 6 kap 1-16 §§ samt 1 kap 4-5 §§ samt 8-9 §§
Diskrimineringslagen (2008:567) 1–4 kap
- Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Definitioner

Direkt diskriminering:

innebär att en elev missgynnas genom att behandlas sämre än en annan elev behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om det har samband med elevens kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Exempel: En elev nekas att vara med i en tävling på grund av att han eller hon är tjej eller kille.

Indirekt diskriminering:

innebär att en elev missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder. Detta gäller dock inte om bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Exempel: En lärare betonar ensidigt den ena eller andra redovisningsformen i undervisningen som innebär att elever med funktionsnedsättning inte får tillfälle att redovisa sina kunskaper fullt ut.

Bristande tillgänglighet:

Att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt andra omständigheter av betydelse.

Exempel: Att en elev inte ges de hjälpmedel som den behöver eller att matsalen är belägen på en plats som förhindrar att samtliga elever ges tillgång till den.

Trakasserier:

Trakasserier innebär ett uppträdande/agerande som kränker en elevs värdighet och som har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Exempel: En elev yttrar sig nedlåtande om en annan elev kopplat till hans eller hennes religiösa rutiner.

Sexuella trakasserier:

Innebär ett uppträdande/agerande av sexuell natur som kränker en elevs värdighet.

Exempel: En elev yttrar sig nedlåtande om en annan elev kopplat till sexuella anspelningar.

Instruktioner att diskriminera:

En person i ledande ställning får inte ge order eller instruera om att någon elev ska diskrimineras.

Exempel: En lärare antyder vid överlämning av en kurs till en annan lärare att en elev som skulle behöva särskilt stöd inte bör ges särskilt stöd med hänvisning att eleven inte tagit emot stödet tidigare.

Diskrimineringsgrunder

- **Kön:** Kvinna eller man. Även transsexuella personer omfattas av diskrimineringsgrunden.
- **Könsöverskridande identitet eller uttryck:** någon identifierar sig som kvinna eller man eller ger uttryck för att tillhöra ett annat kön genom sin klädsel eller annat uttrycksmedel.

- **Etnisk tillhörighet:** tillhörighet till en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung eller hudfärg.
- **Religion/annan trosuppfattning:** livsstilsingripande tro på en högre ickevärldslig makt eller en gud, exempelvis islam eller kristendom (religion), buddism, eller avsaknad av tro på en sådan högre makt eller gud, ateism (annan trosuppfattning).
- **Funktionsnedsättning:** varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.
- **Sexuell läggning:** homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.
- **Ålder:** uppnådd levnadslängd.

Kränkande behandling

Avser ett uppträdande/agerande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Exempel: en grupp elever sprider nedsättande rykten, förlöjligar eller fryser ute andra elever. Kränkningar kan också ske genom e-postmeddelanden, SMS eller liknande. Det kan även vara att man blir retad för hur man ser ut, att man är blyg eller anses annorlunda.